

LUCKY LADY

Informatiegids

INFORMATIEGIDS LUCKY LADY

De gids biedt de mogelijkheid om kennis te nemen van verdiepende achtergrondinformatie over de moeilijke en verwarrende jaren 40-45 en de verhalen achter documentaire Lucky Lady. De crash van de bommenwerper Lucky Lady zorgde voor veel onrust in de dorpen Midwoud en Oostwoud met verstrekkende gevolgen. Acht bemanningsleden kwamen om in Midwoud, alleen piloot Cecil Belton wist zich te redden met een parachute en landde veilig in het dorp Oostwoud.

Meer dan 500.000 leden van de Amerikaanse Luchtmacht, lucht- en grondpersoneel, gingen naar Engeland in 1943, op ongeveer 200 USAAF (United States Army Air Forces) vliegvelden met ieder ca. 2500 jonge vrouwen en mannen. Zij wilden Europa bevrijden van de Duitse bezetters in Europa, samen met de United States Landmacht en de United States Zeemacht, de geallieerden en met de hulp van het Nederlandse verzet.

De documentaire Lucky Lady heeft als doel de herinneringen aan de omgekomen acht bemanningsleden en de ontsnapping van de piloot op 20 januari 1945 levend en betekenisvol te houden.

De Tweede Wereldoorlog ligt bijna 80 jaar achter ons, maar de herinneringen daaraan zijn nog steeds aanwezig bij de inwoners uit de dorpen Midwoud en Oostwoud. Jong en oud hebben grote belangstelling voor de crash van de Lucky Lady en wat nadien allemaal gebeurde. Deze verschrikkelijke gebeurtenis was van grote invloed op de inwoners. Nazaten van verzetsmensen en omstanders vertellen in de documentaire verhalen die nog niet eerder zijn verteld.

In vier verschillende rolpatronen komt de Tweede Wereldoorlog naar voren: daders (onderdrukking door Duitse bezetters en verraad door NSB'ers),

- slachtoffers (omgekomen bemanning Lucky Lady en verzetsman J.P. Roosje),
- redders voor vrijheid en gelijkheid (verzetsmensen, Canadese en Amerikaanse bevrijders),
- omstanders (mensen die zich nergens mee bemoeiden).

Droppingsploeg Oliver, Zwaagdijk-West. Zittend, 3e links Joop Leeuw en 3e rechts Jaap Leeuw.

Historische feiten en emoties

Op film zijn persoonlijke verhalen op 'zielsdiepte' vastgelegd. Invoelbaar verteld door nazaten van verzetsmensen (redders), en nazaten van andere inwoners. Het zijn unieke verhalen en nieuwe historische feiten, met emoties over angst, moed, boosheid, verdriet, verbijstering en hoop op de Bevrijding. Ook vertellen Amerikaanse leden van het huidige 728 Airlift Squadron met groot respect en

bewondering over de omgekomen acht 'crewmembers' van de Lucky Lady bommenwerper in het 728 Bombardment Squadron op 20 januari 1945. Tijdens hun bezoek eind mei 2023 waren zij bijzonder vereerd dat ze van de Historische Vereniging Midwoud-Oostwoud het originele staartwiel van de gecrashte bommenwerper mee konden nemen naar de Luchtmachtbasis in Amerika.

Historische Vereniging Midwoud-Oostwoud (HVMO) geeft het staartwiel terug aan de Amerikanen

Propeller en zeevogel

Het oorlogsmonument bij de kerktoeren van Midwoud bestaat uit een originele propeller, een bronzen vogel op staander en een gedenksteen met namen. De zeevogel is een ontwerp van Co Derr. Zijn belangstelling ging uit naar verfijnde lijnen in de vorm van vogels. Na 1950 woonde hij in Zweden en had successen in de collectie van het Nationaal Museum in Stockholm en het Museum voor Moderne Kunst in New York.

Het oorlogsmonument werd in november 1947 onthuld door de Amerikaanse ambassadeur Herman Baruch. Burgemeester J. H. Avis was daarbij met een aantal verzetsmensen waaronder Maarten Meurs, Simon Bakker en schoolhoofd Jan Hage. Na de onthulling werd er door de Ambassadeur en burgemeester Avis ook nog een bezoek gebracht aan de boerderij van de verzetsfamilie Keijzer.

Onthulling oorlogsmonument in Midwoud, november 1947.

Staand, 2e van links, verzetsman Maarten Meurs, met krans verzetsman Simon Bakker, ambassadeur Herman Baruch en burgemeester J.H. Avis.

OBS De Koet

Het oorlogsmonument is geadopteerd door OBS De Koet in Midwoud. De Koet herdenkt de crash van de Lucky Lady bommenwerper ieder jaar in de maand januari met leerlingen uit groep 7/8.

Leerlingen tonen groot respect voor de acht omgekomen vliegers van de Lucky Lady bommenwerper en de dood van verzetsman J.P. Roosje. Zij gaven hun leven voor onze vrijheid!

De trailer

De trailer Lucky Lady is een zogeheten 'filmspoor' dat op een snelle manier kort de inhoud van de documentaire Lucky Lady weergeeft. Het kijken naar de trailer maakt nieuwsgierig en het is spannend.

<https://www.oorlogsmonumentenmedemblik.nl/lucky-lady>

Burgemeester in oorlogstijd

Na de inval van de Duitsers op 10 mei 1940 bleef J.H. Avis burgemeester (1934-1956) van Midwoud. In het najaar van 1940 was hij met de burgemeesters van de buurgemeenten ondertekenaar van een brief aan de inwoners van Midwoud en Oostwoud.

In de brief stond dat de Duitse bezetters dreigden met zware straffen bij het plegen van weg-sabotages, zelfs tot het in brand steken van een dorp. De toon was gezet. De burgemeester moest zijn inwoners 'rustig' zien te houden. De Duitsers kwamen vervolgens met allerlei maatregelen. Fietsen en radio's moesten worden ingeleverd, eten en drinken ging op de bon.

Na acht uur 's avonds tot zes uur 's morgens mocht niemand meer het huis uit. 'Spertijd' werd dat genoemd.

De ramen moesten 's nachts met zwart papier worden verduisterd, zodat er geen licht naar buiten kon schijnen. Het was 'pikdonker' op straat, want de straatlantaarns brandden ook niet meer.

Britse bommenwerpers werden zo verhinderd plaatsen te vinden waar ze wapens en voedsel voor knokploegen in containers aan parachutes wilden laten 'landen' op zogeheten droppingsvelden.

In juli 1942 was voor burgemeester Avis eigenlijk de maat wel vol. Hij was weinig coöperatief in het samenwerken met de Duitse bezetters. Uiteindelijk werd hij in december 1944 door de Duitsers ontslagen als burgemeester.

Tijdens de crash van de Lucky Lady bommenwerper op 20 januari 1945, waren drie bemanningsleden te pletter gevallen op een weiland achter het huis van Avis. Gelukkig hoefde burgemeester Avis deze verschrikkelijk gebeurtenis zelf niet mee te maken. Na de Bevrijding in mei 1945 kwam Avis terug en liet weten dat hij weer als burgemeester aan het werk ging. In 1946 werd hij opnieuw benoemd als burgemeester en waren zijn goede naam en eer hersteld.

Knokploeg uit Opperdoes

Vliegende forten

Het 728 Bombardment Squadron met 12 B-17 bommenwerpers, waar onder ook de Lucky Lady bommenwerper, was met nog drie andere Squadrons onderdeel van de 452 Bombardment Group, opgericht in de USA, mei 1943. Toen de USA eind 1941 ook in de oorlog werd betrokken, kwamen B-17 bommenwerpers van de 'Eight Air Force', met 27 Bombardment Groups naar Engeland. Eerst kwamen rekruten terecht op een trainingscentrum om kennis te maken met het militaire leven.

Ze leerden omgaan met spanningen, zichzelf schoonhouden, zich goed te kleden, mentaal en fysiek sterk te worden en vooral ook teamspeler te zijn. Vervolgens werd besloten wie in aanmerking kwam voor een bemanning van een bommenwerper en wie werd ingezet als grondpersoneel op een vliegveld.

De bemanning werd flink getraind in een 'Flying Training Command', voor een opleiding als piloot, bommenrichter, boordwerktuigkundige, navigator/radio operator of schutter, om vervolgens een betrouwbare en hechte 'air-crew' te vormen in een bommenwerper.

Vanaf december 1943 kwamen in Engeland air-crews aan van de vier Squadrons van de 452 Bombardment Group. De 'ground-crew' bestond onder meer uit militaire politie, brandweer, brandstofvoorziening en catering op de Royal Air Force (RAF) basis Deopham Green. Deze basis werd overgenomen door de United States Army Air Forces (USAAF) vanaf januari 1944, als een van de circa tweehonderd USAAF vliegvelden in Engeland. Op ieder vliegveld werkten circa 2500 mannen en vrouwen in 'air-crew' en 'ground-crew'.

Deopham Green United States Army Air Force (USAAF) basis in Engeland

Walt Disney embleem

Het 728 Bombardment Squadron, kreeg in 1944 voor haar bemanning een exclusief embleem dat was ontworpen door de Walt Disney Studios. Walt Disney hielp de Amerikanen, te land, ter zee en in de lucht, die vochten voor onze vrijheid onder meer in Europa. Kosteloos ontwikkelden de Studio's allerlei films, strips en publiciteit in de jaren 40-45, en hoopten hiermee het geloof in de overwinning van onze Amerikaanse 'liberators' vast te houden.

Schutters

In februari 1944 begon het 728 Bombardment Squadron met strategische bombardementen op nazi-Duitsland, twaalf B-17 bommenwerpers en een gevechtsvliegtuig.

De bommenwerpers werden 'flying fortress' genoemd, omdat ze werden vergeleken met een fort met zes schutters; te weten front-, rug-, stuurboord-, bakboord-, buik- en staartschutters.

In september 1944 ondersteunden ze bovendien de luchthandingstroepen tijdens operatie Market Garden in Zuid-Nederland.

Op D-Day juni 1944 voerden deze 'vliegende forten' ook bombardementen uit.

De 452 Bombardment Group met vier Squadrons, voerden tussen februari 1944 en augustus 1945, 250 'flying fortress' missies uit naar Duitsland.

In Midwoud stortte op 20 januari 1945 de Lucky Lady bommenwerper neer. Acht bemanningsleden overleefden de crash niet. Alleen de piloot, Cecil Belton, wist met zijn parachute veilig neer te komen op een weiland in Oostwoud.

Andrew B. Shanks
27 jaar

Claude H. Bogert
22 jaar

Warren F. Nielsen
20 jaar

Melvin D. Williams
19 jaar

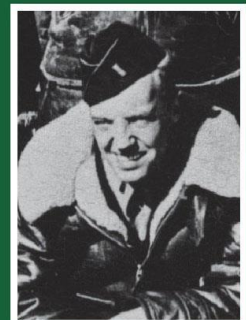
Sylvester Salamone
22 jaar

Thomas A. Rogan
22 jaar

William L. Monroe
19 jaar

Carl F. Chillberg
27 jaar

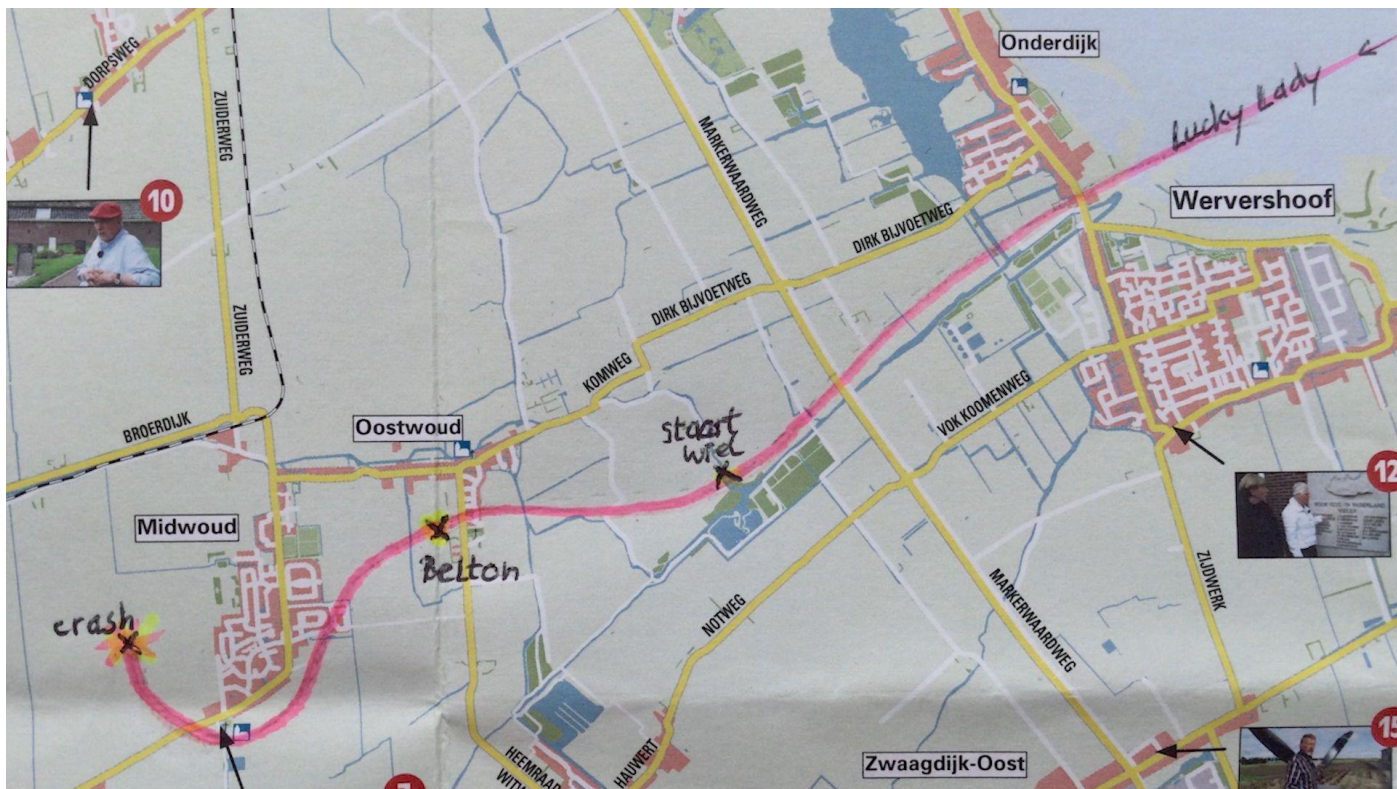
Acht omgekomen bemanningsleden

Bommen en parachutes

De bommenwerper Lucky Lady had op 20 januari 1945 een missie volbracht door een bombardement uit te voeren op een trein met oorlogsmaterieel bij de Duitse stad Rheine. Deze trein zou onderweg gaan naar het Duitse front in Nederland. Op de terugweg naar Engeland werd de Lucky Lady beschoten door Duits luchtafweergeschut. Daarbij werden de brandstofleiding en een motor van de bommenwerper geraakt. Boven Wervershoof gaf piloot Cecil Belton het bevel aan de bemanning om snel uit het vliegtuig te springen. Maar het vliegtuig vloog al te laag, zodat de parachutes van de 'air-crew' niet meer opengingen... Er volgde een explosie met fatale gevolgen.

Belton werd met parachute en al uit het vliegtuig geblazen, maar overleefde de crash.

Drie bemanningsleden vielen te pletter op een weiland achter het huis van burgemeester Avis. Een vierde bemanningslid stak alleen met zijn laarzen boven de sneeuw uit op het weiland achter fruitcultuur-onderneming Veerman/Kaper. De overige vier bemanningsleden stortten met het vliegtuig neer op het weiland van boer Piet de Wit, de crashplek. Drie omgekomen en verbrande bemanningsleden moesten uit de neergestorte bommenwerper worden gehaald. De eveneens verbrande co-piloot Andrew Shanks werd dood langs de slootkant gevonden.

Routekaart crash van de Lucky Lady bommenwerper

Hulp aan Belton

Opmerkelijk was, dat ondanks Duitsers en NSB'ers in het dorp, piloot Belton spontaan hulp kreeg aangeboden van omstanders en verzetsmensen in de buurt. Verzetsmensen Jaap Leeuw, Maarten Meurs en Piet Burger regelden met elkaar een overall en een paar klompen voor Belton bij bollenkweker Dirk de Vries in Hauwert. Vervolgens ging hij bij Maarten Meurs achterop de fiets, naar de droppingsboerderij Oliver in Zwaagdijk-West om onder te duiken.

Dat bleek echter geen geschikte plek. Belton kreeg een betere onderduikplek in de kippenboet van de Eendenkooi boerderij in Zwaagdijk-Oost. Daar zat ook de knokploeg uit Enkhuizen ondergedoken met onder meer Barend Mes, Piet en Klaas Singer. Hij leerde op het land van die boerderij in drie weken tijd goed fietsen, moest wachtlopen, wapens schoonmaken en bezocht met Klaas Singer de kerk in Midwoud, om afscheid te nemen van de bemanning.

Eendenkooi boerderij van Gerrit Kanis in Zwaagdijk-Oost

Dagboek

Klaas Singer schreef na de oorlog zijn herinneringen op in een dagboek dat bewaard is gebleven. Daarin schrijft hij over zijn bijzondere ontmoetingen met Belton.

Eind januari 1945 moest Belton weer weg uit de kippenboet en dook onder in de droppingsboerderij Mandrill in Spanbroek. Maanden later kon hij via Engeland met de boot weer terug naar Amerika

Korte tijd later stortte bij ons in de nabijheid, in een vliegende sneeuwstorm, een Amerikaanse bommenwerper neer. Het was ons ter ore gekomen dat één van die piloten ergens bij Hauwert in de buurt in een schuurtje op het veld zou zijn. Deze piloot werd gevonden en naar de kippenschuur -ons hol- overgebracht. Deze piloot, een Amerikaan 21 jaar oud en commandant van een vliegend fort, keek zijn ogen uit dat hij op zoon plaats zoveel verschillende wapens zag hangen. Hij wist van ons bestaan in het bezette gebied niet veel af, hetgeen hij echter vlug leerde kennen.

Dagboekfragment

Klaas Singer

Cecil Belton

Kippenboet met verzetsman Klaas Singer en piloot Cecil Belton

Omstanders, daders en verzetsmensen

Verzet, daar was moed voor nodig. Mensen die in het verzet zaten moesten dat geheimhouden voor iedereen, vaak zelfs voor hun eigen familie. In de dorpen woonden immers ook mensen die lid waren van de NSB en/of individueel samenwerkten met de Duitsers. NSB'ers, leden van de Nederlandse Landwacht, hielden op straat controles van verplichte

persoonsbewijzen, deden huiszoekingen en voerden arrestaties uit in samenwerking met de Nederlandse politie. Maar de meeste mensen probeerden hun leven gewoon voort te zetten en bemoeiden zich nergens mee. Dat waren de omstanders. Ze pasten zich aan, onder druk van de vele Duitse maatregelen en hoopten dat de oorlog weer snel voorbij zou zijn.

NSB Blokleiders

De NSB had in Nederland vanaf 1941, onder leiding van Anton Mussert, een enorm netwerk opgebouwd. Ook in West-Friesland. Zowel in Midwoud als in Oostwoud was een NSB Blokleider met circa tien leden. Predikant Willem Rudolph Diephuis, van de Nederlands Hervormde Kerk in Oostwoud, was medio 1941 lid geworden van de NSB. Het vermoeden bestond dat hij de 'Ortskommandant' Fischer in Medemblik had geïnformeerd over het feit dat Belton in februari 1945 nog in het dorp zou zijn... In 1945 werd de predikant in verband met z'n NSB activiteiten, ontslagen en uit z'n ambt gezet. In Midwoud had je de fruitcultuur-onderneming 'Veka' van de samenwerkende fruitkwekers Veerman en Kaper achter het huis de 'Mariënhof'. Willem Kaper was een actief NSB lid. Op z'n fruitkwekerij in Benningbroek was Mussert 2x op bezoek geweest. De blokleiders waren 'het oog en oor' van de NSB beweging. Zij verzamelden informatie over de inwoners, in het bijzonder van politiek of sociaal gevaarlijke personen.

Anton Mussert NSB, promotie poster

Verzetsfamilie Keijzer

Een klein aantal inwoners in de twee dorpen ging actief in het verzet omdat ze het absoluut niet eens waren met de Duitse onderdrukking en bezetting. Zij kozen bewust voor gelijkheid en vrijheid van mensen. Ze hadden er niet voor geleerd om verzet te plegen in oorlogstijd, maar ze deden het gewoon, ondanks het gevaar van verraad door NSB'ers in de buurt. Reijer en Trijntje Keijzer en hun drie kinderen Dirk, Jan, en Grietje woonden aan de Dorpsstraat in Midwoud. Ze hadden eind 1944 een Joods jongetje, Max Cardozo, op hun boerderij. Ze namen daarmee een groot risico, want schuin aan de overkant van de boerderij woonden NSB'ers...

De 16-jarige Grietje had Max met de fiets opgehaald bij verzetsman Arie Broers in Benningbroek. De crash van de Lucky Lady bommenwerper is Max altijd bijgebleven. Hij maakte mee hoe het toestel laag over de boerderij vloog en vervolgens met een grote klap neerstortte op een weiland. Dirk Keijzer en de Benningbroeker Reint Kooijman haalden met paard en wagen de vier verbrande en omgekomen bemanningsleden op en brachten ze naar de kerk. Een paar dagen later werden de acht bemanningsleden in een gezamenlijk graf begraven, met bloemstukken van inwoners.

Verzetsman Dirk Keijzer voor de boerderij

Yad Vashem

Reijer Keijzer en Trijntje Keijzer-de Wit kregen postuum in november 2011 een Yad Vashem onderscheiding van de staat Israël. Yad Vashem betekent Naam en Hand.

Een bijzondere hoge onderscheiding voor een moedige familie die met gevaar voor eigen leven en die van de kinderen, onderduikhulp gaf aan een Joodse jongen.

Verzetsman Jan Roosje

Boerenknecht en verzetsman J.P. Roosje werkte bij de familie Schipper in Spanbroek en was daar ook actief op droppingsveld Mandrill. Hij was lid van de knokploeg Spanbroek, die op 17 februari 1945 naar Oostwoud ging om de verzetsgroep van Maarten Meurs te helpen de Duitse soldaten het dorp Oostwoud uit te krijgen... In een vuurgevecht met de Duitsers werd Jan Roosje doodgeschoten.

Zijn lijk lag drie dagen in de tuin van de Duitse commandant in Medemblik, als afschrikkend voorbeeld voor de inwoners... Een Duitse officier raakte ook gewond. Als represaille werden vijf gevangenen in Amsterdam zonder uitleg gefusilleerd. Eerst kreeg Roosje een herdenkingspaaltje en in 2003 kreeg een wandel- en fietspad zijn naam. In 2005 kwam er uiteindelijk een officieel oorlogsmonument, ter nagedachtenis aan hem.

Oorlogsmonument J.P. Roosje aan de Broerdijk in Oostwoud

80 jaar Vrijheid

In 2025 herdenken en vieren wij ook in West-Friesland, dat de geallieerden en het georganiseerde verzet ons 80 jaar geleden hebben bevrijd van de Duitse onderdrukking en dat we sindsdien weer in vrijheid leven. We staan stil bij deze Bevrijding en oudere mensen denken terug aan wat ons allemaal is overkomen in de moeilijke en verwarrende jaren 40-45.

Op 9 mei 1945 waren er al Canadese soldaten op motoren gezien in Midwoud. We proberen het belang te benadrukken van onze vrijheid en van de noodzaak om die actief te beschermen en te bevorderen. We vragen ons af: Hoe vrij zijn we eigenlijk? en wat is vrijheid precies? en wat kan ik doen voor de vrijheid van een ander?

Centraal Archief

Het verhaal van de Tweede Wereldoorlog zou niet compleet zijn, als we ook niet kijken naar de te lang onderbelicht gebleven negatieve rol van inwoners die lid waren van de NSB en samenwerkten met de Duitse bezetters in Midwoud en Oostwoud.

Verhalen die we moeten blijven vertellen aan elkaar.

Door de openbaarmaking en beschikbaarstelling van het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR) krijgen we meer inzicht en informatie over NSB-lidmaatschap, samenwerking met de Duitsers en verraad. Zo wordt vanaf januari 2025 de kennis over de jaren 40-45 en de rol van de NSB, ook in West-Friesland, voor iedereen toegankelijk gemaakt, verbreed en verdiept.

Vriendschapsbanden

‘Strengthen our ties’ is een gevleugelde kreet van de Amerikanen van het 728 Air Lift Squadron en hun verbondenheid met het 728 Bombardment Squadron uit de Tweede Wereldoorlog. Ze geven daarmee ook aan hoe ze de vriendschapsband met de inwoners van Midwoud en Oostwoud ervaren.

Ze hebben grote bewondering en eerbied voor de gecrashte bemanning van de Lucky Lady bommenwerper in Midwoud en merken bij de inwoners eenzelfde gevoel van bijzondere waardering. Ieder jaar wordt bij het monument op 20 januari en op 4 mei met groot respect herdacht dat jonge levens, ver van huis, zijn omgekomen in de strijd om ons te bevrijden van de Duitse bezetters, zijn omgekomen.

Amerikanen 728 Air Lift Squadron met burgemeester Dennis Straat op de crashplek van de Lucky Lady bommenwerper

Copyrights:

*Idee en uitgave van de informatiegids Lucky Lady, Filmmaker en Uitgever Peter Sasburg
Midwoud, oktober 2024 - Alle rechten voorbehouden.*